

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р арх. Валери Петков Иванов
катедра „Градоустройство“, Архитектурен факултет,
УАСГ, гр. София

на дисертационен труд за получаване на образователна и
научна степен **„доктор“** по професионално направление
5.7. „Архитектура, строителство и геодезия“

Автор на дисертационния труд: арх. Йордан Димитров
Любенов – докторант на самостоятелна подготовка по
професионално направление: 5.7. „Архитектура, строителство и
геодезия“ в докторска програма: „Териториално и ландшафтно
устройство и градоустройство“ на катедра „Архитектура и
урбанистика“ към Архитектурен факултет при Варненски свободен
университет „Черноризец Храбър“.

Тема на дисертационния труд: „Развитие на рекреационно –
туристическите зони /РТЗ/ в пристанищни територии и тяхното
интегриране с центровете на градовете /на примера на Варна и
Бургас/“.

Основание за изготвяне на рецензия: Заповед № 87 гр. Варна,
06.02.2015г. на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ за
назначаване на Научно жури и решение на първото заседание на
Научното жури.

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТРУДА

Дисертационният труд включва 276 страници, от които 247
страници - основно изследване и 48 страници приложения.
Основното изследване е представено с текст, 50 таблици и 283

фигури. Библиографията съдържа 186 броя информационни източници на кирилица и латиница.

Актуалността на изследването се обосновава с:

- необходимостта от перспективно решение на градските центрове в посока на обогатяване и разширяване на функциите им, включително с туризъм и рекреация, особено в условията на непосредствена връзка със значим природен феномен какъвто е морето;

- изискванията за изграждане на многофункционални зони с обекти на обслужващата система, логистични комплекси, зони за високи технологии при съблюдаване на съвременните изисквания за екологично равновесие и устойчиво развитие;

- потребността от функционално, пространствено, комуникационно, естетическо модернизиране и обновяване на пристанищните зони, както и комплексното им интегриране в градската тъкан.

Авторът на рецензията разбира **целта на труда** като формулиране на основни постановки за разработване на обоснована методика за планиране на пространственото развитие на пристанищните зони чрез обогатяване с нови рекреационно туристически функции и интегриране с централните градски зони.

Задачите на труда могат да се синтезират в три основни аспекта:

- формулиране на пространствените, функционалните и социалните взаимовръзки между пристанищните РТЗ и градските центрове;

- изясняване на основните характеристики на РТЗ – функционално съдържание, планова и пространствена композиция, съществуващи недвижими културни ценности, архитектурно-художествено решение и др.;

- разработване на насоки за усъвършенстване на нормативно-правните документи, свързани с реконструкцията на индустриални пристанищни зони у нас и обогатяването им с рекреационно-туристически ценности.

Предложената интерпретация на целта и задачите не е с критичен контекст към формулировките на докторантите, а опит за малко по-различен прочит на подхода, приложен към едни интересни, актуални и значими проблеми, съвременното състояние, на които авторът на труда е оценил обосновано и с професионално познаване.

Методиката на изследване е избрана правилно и съответства оптимално на формулираните цел, задачи, обект и предмет. Проведена е аргументирано и последователно в труда. Считаю, че докторантът, с известна скромност или поради естествена неопитност не експонира приложения по-богат спектър от методи включващ освен посочените и:

- паралелен анализ /макар и предимно текстови/ на историческото развитие на пристанищните зони в градовете Варна и Бургас;

- изследване на действащите у нас нормативни документи свързани с планирането на пристанищните зони;

- синтез на обосновани аргументи неминуемо изискващи нови подходи към пристанищните зони.

Съдържание на труда

Глава първа на труда **„Историческо развитие на пристанищните зони на Бургас и Варна от края на XIX – началото на XXI век”** предлага критичен анализ и изводи, свързани с развитието на пристанищните зони на Бургас и Варна за посочения период. Анализът е проведен въз основа на богат и професионално селектиран и достоверен /видно от литературните източници/ текстови, снимков и графичен материал и включва няколко основни аспекта:

- социални, функционални, пространствени, комуникационни взаимовръзки между пристанищните зони и градските центрове;
- характеристики на пристанищните зони – функционални, обемно-пространствени, естетически, технологични, хидротехнически, планови и др.;
- специфични технологични функции /хидротехнически и технически съоръжения, технологични изисквания, интермодални връзки/ и отражението им при планиране на територията.

Формулираните основни изводи /макар и недостатъчно точно и ясно структурирани/ обосновават необходимостта от извеждане на нови подходи към пристанищните зони.

Глава втора на труда **„Реконструкция на пристанищни зони в Бургас, Варна и характерни примери от Западна Европа”** изследва български и чуждестранни практики свързани с реконструкция на пристанищни зони. Въз основа на обосновани критерии /функционална структура, местоположение, налични недвижими културни ценности, естетически характеристики/ са анализирани пристанищните зони в Бургас и Варна и в пет големи европейски градове. Особено интересни и със значимо отношение към

проблематиката на дисертационния труд са следните основни аспекти на анализа:

- общи критерии за оценка на възможностите и заплахите за устройствено развитие свързани с транспорт и комуникации, технология, рекреация и туризъм, обществено обслужване, естетически характеристики;
- специфични особености на ю реконструкционните подходи в контекста на конкретни географски, исторически, социални и други фактори;
- общи принципи на подходите при планиране на реконструкцията на пристанищните зони свързани с планиране, проектиране, изграждане и управление;
- инициативи за пристанищни реконструкции в България – участници, ресурсно осигуряване, мониторинг и др.;
- влияние на реконструираните пристанищни зони върху околните урбанизирани територии.

Формулираните в тази глава обобщения и изводи са теоретична и практическа основа, върху която авторът аргументирано създава своите предложения, развива своите идеи, разработва своите тези.

Глава трета на труда **„Специфика на методиката за разработване на устройствени планове за развитие на рекреационно-туристически зони в пристанищни територии и допълнение на националната нормативна база”** синтезира принципни насоки като база за методика за планиране на рекреационно-туристически зони в пристанищните територии.

Предложенията на автора са в няколко основни аспекта:

- създаване на нова устройствена зона с рекреационно –

туристически и обществено обслужващи дейности (РТ+ОО). За зоната са предложени специфични градоустройствени показатели /Плътност на застрояване, Коефициент на интензивност, озеленяване/ емпирично изведени от автора посредством разработени от него принципни /експериментални/ схеми;

- аргументиране на целесъобразната постановка – обемно-пространствената и архитектурно-художествената композиция да са обект на инвестиционното проектиране. Така при създаване на планова рамка от показатели съхраняващи същността на зоната се дава свобода за творческа изява на проектантите;

- оптимизиране на функционалното съдържание на пристанищните зони чрез рационален баланс между традиционните товаро-разтоварни и складови и новопредлаганите рекреационно-туристически и обществено-обслужващи дейности;

- обособяване на целесъобразна етапност в процеса на реструктуриране на зоната, която гарантира безконфликтен преход към предлаганите нови функции;

- систематизиране на нормативните документи свързани с разглежданата тема и доказване на необходимостта от нов специализиран устройствен документ за целите на реконструкцията на пристанищните зони, наречен от автора СПУП-РИПЗ.

Направените предложения са обоснована теоретическа основа за иновативен и модерен подход към пристанищните зони.

ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Приносите на дисертационния труд имат предимно теоретико-практичен и методичен характер и се свързват основно с обосноваване на насоки, постановки, принципи за нов подход към реконструкцията на пристанищните зони. Те са с високо ниво на приложимост както при разработване на нова стратегия и нормативни документи, така и при практически реализации на реконструкционни дейности.

Приносите могат да бъдат обобщени в няколко основни аспекта:

- **изследователски** – изяснен е комплексът от природо-географски и антропогенни фактори повлияли върху планирането, изграждането и съвременното състояние на пристанищни зони в България и в значими европейски градове;

- **иновативен** – обобщени са специфичните особености в подходите прилагани в процеса на проучване, планиране, изграждане на пристанищни зони в контекста на интегриране с рекреационните, туристическите и обслужващите функции на градските центрове;

- **експериментален** – разработени са принципни насоки и схеми за оптимизиране на функционалната структура, обемно-пространствената и архитектурно-художествената композиция;

- **нормативен** – формулирани са предложения за усъвършенстване на нормативните документи за управление на процесите свързани с реконструкцията на пристанищните зони в България включително и за създаване на нови нормативни документи.

Ще отбележим особено стойностния факт, че докторантът предвижда **възможност за разширяване и задълбочаване на изследванията по темата** в актуални и модерни насоки като: превенция на рискове, свързани с природни бедствия и производствени аварии, роля на археологическите находки за развитието на пристанищните зони, публично-частните партньорства в процесите на реконструкция и пр. Подобни намерения илюстрират амбицията на автора да усъвършенства и развива своите теоретични познания и достижения да създава условия за практическото им приложение.

Предложеният набор от **публикации** по дисертационната тема – общо 4 доклада, демонстрира професионалните качества на докторанта, значимия му личен принос в постигнатите резултати, задълбочените му и комплексни познания по изследваната проблематика.

Авторефератът, макар и твърде пространно, добре илюстрира в синтезиран вид структурата и съдържанието на дисертационния труд, неговите научни и научно-приложни резултати и обосновано заявени приноси, които аз подкрепям.

ПРЕПОРЪКИ КЪМ ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Към рецензирания дисертационен труд ще формулирам и известни препоръки, които според мен биха били креативно полезни при бъдещите изследвания на автора и не намаляват стойността на постигнатите научни и научно-приложни резултати:

- считам, че докторантът е обосновал достатъчно предпоставки за разработване на методика за планиране на пристанищни зони и следва да я довърши в бъдеще като формулира ясна структура,

цел, етапи, ресурсно осигуряване и пр. Методиката би била основа и за създаване на предлагания в труда нов нормативен документ;

- целесъобразно е при подхода към пристанищните зони да се постави по-значим акцент върху прилагането на модерните урбанистични постановки /освен посочените по-горе насоки за бъдещи изследвания/ каквито са принципите на устойчивото развитие, на съвременното технологично обновяване, на европейския контекст в териториалното планиране;

- при евентуално публикуване на труда, което би било полезно за професионалната общност – архитекти и урбанисти, както и за всички участници в процесите на планиране на пристанищни зони, е необходима една окончателна редакция на текста с оглед избягване на повторения, прецизиране на термини и др.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На базата на проведения в настоящата рецензия анализ могат да се формулират следните основни изводи за изследователските качества на автора на труда, обобщени в няколко направления:

Целеполагане, формулиране на проблеми, тези, резултати, приноси

- целта, задачите, предметът и обектът на изследване, резултатите и приносите са формулирани с високо ниво на професионализъм и перфекционизъм и с правилното разбиране за актуалност и съвременност;

- определена е целесъобразна методика, която е проведена последователно и аргументирано при направените анализи,

формулирането на урбанистичните проблеми, извеждането на предложения и решения.

Провеждане на анализи

- обосновани са прецизни критерии, приложени при провеждане на аналитичните изследвания;
- изведени са аргументирани изводи като основа за последващи обобщения и препоръки.

Научна иновативност

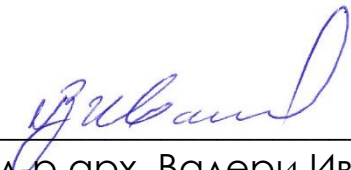
- доказана е необходимостта от нов подход към конкретен, значим и актуален урбанистичен проблем;
- приложен е структурен подход при изработване на предложения – обосновани са отделни структурни компоненти на изследвания проблем, взаимнообвързани от обща професионална цел.

Творческо-професионални качества

- разработени са конкретни аргументирани градоустройствени решения под формата на наречените от автора експериментални схеми;
- емпиричните обосновки на автора са изведени до нивото на теоретични обобщения.

Изложените по-горе анализи, оценки, препоръки и обобщения ми дават аргументирани основания да предложа на Научното жури да присъди на автора на рецензирания дисертационен труд **арх. Йордан Димитров Любенов** образователната и научна степен **„Доктор“**.

5.III.2015г.
гр. София

Рецензент:
/доц. д-р арх. Валери Иванов/